

מסורת הש"ס

[לקמן קז.] (ג) לקמן טו;
[ערוצין קד.] יומא כ. מנחות
מגיגה יא. פסחים סה: לקמן
דף כד: לה, (ד) לקמן יג.
שין לו: מגיגה יא. ויקרא
פרש' ד ה"ד, (ה) לקמן
לקמן לה, (ו) פסחים ס:
(ז) שם סא, (ט) שמות ס:
[ענש' מוס' יומא כ. ד"ה
ינו וכו'] על פירש' דהלא
צו רפי"ב, (ל) קידושין
:ג:

הגהות הב"ח

ב'מ' מה לזביחה שכן פוסלת
לעם: (ב) שם זריקה מנ"ל
לילך מהני. נ"ב ע"ל דף י
(ג) שם ואפקה רחמנא
לה בלשון הולכה: (ד) שם
לשנינו קודש שכן פסולו
בגופו וישנו:

גליון הש"ס

ד"ה והקריבו בו' דהא
ד"ה אבא למיפד וכו'. עי'
ד"ה אבא למיפד וכו'. עי'
ד"ה אבא למיפד וכו'. עי'

מוסף רש"י

[illegible]

ינויי נוסחאות

וּמִנֵּן דְּנֻעִין וְזִימָה לְשִׁמָּה. לְכַתְּחִילָה קִי
בִּיה עֲבֻדוֹת 12: מִמָּאִי דְלֻעִינן שְׁחִטָה קִי
זִבְחָה שְׁלָמִים וְלֹא דְנֹמֵר זִבְחָה מִשּׁוּם שְׁחִי
שָׁא לֹא לֹא לְחֹבְלִין כְּפָסִים. שָׁאִס שְׁחִטּוּ שְׁלָמִי
שְׁחִי יִכּוּלִין לְחֹבְלֵי כּוֹיִם 13: פִּסְלוּ וְאִפְּסִלוּ קִי
זִבְעִי דְכֻמְבִּי אִישׁ לְפִי דְאִיזָה אִרְכִּילָה 14:
בְּכּוֹיִם וְשֹׁאֵר עֲבֻדוֹת לֹא פִסְלִי שָׁא
לְאֹחֲבִין 15: דְּכֻמְבִּי תִכְסוּן וְתִנְיָה (פִּסְסִים
דָּף סא). רַבִּי אֲמִיר לִשּׁוֹן סוֹרְסִי הוּא
זֶה הַכֹּהֵן הָאֲמִיר לְחִבְרֵי כּוֹס לִי עֵלָה
זֶה וְהִי אֲמִירֵין כְּפִסְסִים (דָּף עח): דְּאִין
(מִתְשַׁבֵּה) אֹחֲבִין בְּזִירְקָה 16: הַמְקַרֵּב.
קִבְּלָה הוּא דְתִנְיָה וְהִקְרִיבוּ זֶה קִבְּלָתָה
הַדָּם: שְׁכָן פְּסוּלָה בּוֹר. לְאִזְוִק שְׁחִטָה
שְׁכִיטָה בּוֹר דְּלֻקְמֵן כְּפִרָק שְׁלִישִׁי
(דָּף נג): שְׁחִטָה וְקִבְּלָה טַעֲמוֹת לְפָנֵי
כְּפִי אִיזְוִה מְקוּמֵן (לֻקְמֵן דָּף מט). יִלְיָף
לְהוּ מְקַרְפִּי: וְשִׁכָן כְּתוּבָת פְּטִימָיוֹת.
אֲבָל זִירְקָתָה 17: מִזְבֵּחַ הַחִיּוֹן לִית בְּהוּ:
זִירְקָה זֶר חִיבִּי קִבְּלָה מִיתָה אֲבָל
שְׁחִטָה כְּשֶׁרָה בּוֹר וְקִבְּלָה הוּלְכָה אִעִ"פ
שְׁפִסְוִלָה בּוֹר אִין חִיבִּי עֵלָה מִיתָה
כְּדֹאמֵר" בְּכֹדֵר יוֹמָא (דָּף נד). אִרְבַּעַה
עֲבֻדוֹת זֶר חִיבִּי עֵלָיָה מִיתָה זִירְקָה
וְהַקְטֵרָה וְנִסּוּךְ הַמִּים וְהִיין דְּכֻמְבִּי גְבִי
וְהִזֵּר הַקֶּבֶר יוֹמָת וְעִבְדָתָם עֲבֻדָת
מִתְנָה וְדִרְשִׁין עֲבֻדָת מִתְנָה וְלֹא
עֲבֻדָת כִּילוֹן וְעִבְדָתָם עֲבֻדָה תִּמָּה
וְלֹא עֲבֻדָת יִשׁ אַחֲרֵיהֶם עֲבֻדָה וְהִי
כּוֹלְהוּ יִשׁ אַחֲרֵיהֶם עֲבֻדָה: מְגוּלָה.
בְּמָה הִדֵּל הָשִׁיב שְׁכָן עֲבֻדָה
וְאִרְכִּיָה לְשִׁמָּה אִף אִנִּי אִיזְוִי הוּלְכָה:
הוּלְכָה אֲפֹשֶׁר לְבַטְלָה. שָׁאִס רַבָּה שׁוּמָה
כְּדָה הַמִּזְבֵּחַ וְזוֹרֵק כְּדִתְנִיא 18: כְּמִתְנִיין
(לֻקְמֵן דָּף לא): וְהַקְרִיבוּ וּזֶה קִבְּלָתָה. הַדָּם.
וְשִׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר וְהַקְרִיבוּ בְּנֵי אֹהֶל
הַכֹּהֲנִים וּזֶה קִבְּלָה * דֵּהֵא בְּחַר שְׁחִטָה
כְּכִיבִי * וְלֹא אֲפֹשֶׁר אֲדֹקוּמִיָּה כְּדוּלְכָה
וְאִף עַל גִּבּוֹ לְשׁוֹן הוּלְכָה הוּא כְּחֹשֶׁן
כְּהוּלָתָה אֲזִירִים דְּכֻמְבִּי בִּיה הַקְרִבָה 19:
וְלִשּׁוֹן הוּלְכָה הִיא: הִיא" וְאִפְּסִיָּה
רַחֲמָנָא קִבְּלָה כְּשִׁלּוֹן הוּלְכָה (מִימִרָא
דְּהוּלְכָה לֹא סִפְקָה מְגוּלָה קִבְּלָה: שִׁינּוּ
צַעֲלִים מִנֵּן. שְׁרָרִךְ לְשׁוּחֲטוֹ עַל מִנָּה
שִׁתְּכַפְּרוּ לָן בְּעֵלְיוּ וְלֹא שִׁתְּכַפֵּר בּוֹ אַחֵר
דְּקִתְנִי קִבְּלָתָה (דָּף מו): שְׁשֵׁן דְּרִבְעִין
הִזְבַּח מִזְבֵּחַ לֶשֶׁם 20: זִבְחָה. מִנֵּן דְּרִבְעִין
לֶשֶׁם זִבְחָה: זִבְחָה תוֹרַת שְׁלָמִי. שְׁתֵּחָא
זִיבְחָתוֹ לֶשֶׁם תוֹרָה 21: כְּשֶׁרָה. וְעֵלּוּ לֶשֶׁם
חוּבָה: פְּסוּלָה. כְּלוֹמֵר לֹא עֵלּוּ לֶשֶׁם
חוּבָה: תוֹרַת קְרוֹיִם שְׁלָמִים. דְּכֻמְבִּי
(דָּף ט) שְׁלָמִי כְּמוֹ חֲטָאת הַקֹּהֵל (וְיִקְרָא
תוֹרַת מִשָּׁה דְּרֵשִׁי (מִלְכִּי א): אִין
מוֹצֵחַ תוֹרַת אִמְרִי. דְּבִשִׁי וְדִין וְאִבָּא 22:
מִן מִתּוֹרַת שְׁלָמִי: הַטָּעַת וְאִשְׁתִּי. מִנֵּן.
בְּחִי"ב 23: קִתְנִי לֶה גְבִי הִיא קִרָא וְשֹׁאֵר זִבְחָה
תוֹרַת שְׁלָמִי בְּיוֹם קִרְבָנוּ יִכָּל לְמַדְנוּ
לְתוֹרָה שְׁאִכְלָתָה לְיוֹם וְלֵילָה חֲטָאת וְאִשְׁתִּי
מִנֵּן מ"ל זִבְחָה: אִ"ב. דְּלִיךְ דְּרֵשִׁי
לְתוֹרִיהָ אֲחֵת לְרִבּוֹת חֲטָאת וְאִשְׁתִּי
שְׁתֵּחָא אִרְכִּילָתוֹ לְיוֹם וְלֵילָה לְכַתּוּב
לְזִבְחָה בְּצִסּוֹק לְגַבִּי אִיזְוִי: לֵן חֲתָקָה.
אִין כּוֹלְהוּ אִיזְוִיָּתָה לְעֵילִי: שְׁכָן פְּסוּלָה
גְּבוּלוֹ. לֻקְמֵן מִפְּרָשָׁה לֶה וְאִזְוִי: וְשִׁטּוּ

וַתִּמְנָחָם שְׂפִירָתָא לֹא מִיפְרָשׁ
 זָכָה [דְּלִמָּא] הֵיכִינוּ שְׂמִימָה.
 : מִה לְזִנְיָה שֶׁן פּוֹסֵלָה
 לֹא־כֹלְכִין כְּגוֹן לְחֹלָה וְלִזְקָן
 וְזָכָה מִגְּלוֹן *דְּבַעֲיָנָן זִבְיָחָה
 וְזָכָה זִבְחָה שְׁלָמִים קָרָה
 שְׁלָמִים] וְדִילְמָא הֵי
 הַמִּקְרִיב אֶת דָּם הַ
 הַשְּׁלָמִים וְלֹא כְּתִיב
 שָׁמַע מִיָּנָה שְׂתֵּהָא
 אֲשַׁכְּחָה זִבְיָחָה שְׂאֵר
 לִילָף מִזִּבְיָחָה ⁽⁶⁾ מִה
 שְׁלָא לִשְׁמ אֹכְלִין
 הַמִּקְרִיב אֶת דָּם הַ
 לִשְׁמ שְׁלָמִים וְלִזְבָּחוֹתָיו
 שְׂחִיטָה מִיָּנָה מְשֻׁמָּה
 קִבְּלָה שֶׁן ⁽⁷⁾ פְּסוּלָה
 שְׂחִיטָה וְקִבְּלָה וְרִיקָה
 *מִהִי מִה לֹא הִנִּי שֶׁ
 בְּחִטּוֹת הַפְּנִימִיּוֹת
 אֶת דָּם הַשְּׁלָמִים שְׂחִיטָה
 לִזְבָּחוֹת רַחֲמָנָא בּוֹרֵר
 אֵיכָא לְמִיפְרָשׁ מִה לִּי
 רַחֲמָנָא אֲשַׁכְּחָה
 תִּימָא לִילָף מְכֻלָּהוּ
 שְׂאֵר אֲפֻשֶׁר לִזְבָּחוֹתָיו
 לִזְבָּחוֹתָיו אֵלָּא אִמְרָה
 הַמְּזִבְּחָה ⁽⁸⁾ וְאִמְרָה מִ
 תֵּנִי ⁽⁹⁾ וְהִקְרִיבוּ ⁽¹⁰⁾
 רַחֲמָנָא בִּלְשׁוֹן הַחֹלֶב
 חִפְקָה מְכֻלָּ קִבְּלָה
 שְׁנֵי בְעֵלִים מִגְּלוֹן אִי
 אִמְרָה אִמְרָה קָרָה ⁽¹¹⁾ וְכִי
 שְׂתֵּהָא זִבְיָחָה לִשְׁמ תִּי
 קוֹדֶשׁ דִּנְפָקָא לִן מִזְבֵּחַ
 בְּעֵלִים וְהֵאֵל הֵלֵכִי הֵאֵל
 לְכַדְתֵּנִי וּבִשְׂר זָכָה ⁽¹²⁾
 אִמְרָה מְשֻׁמָּה רַבִּי אֵלָּא
 שִׂשְׁחָמָה לִשְׁמ שִׂשְׁחָמָה
 לִשְׁמ תוֹדָה פְּסוּלָה
 לִזְבָּחוֹת קְרוּיָה שְׁלָא
 תוֹדָה אֲנִי מִזְבֵּחַ ⁽¹³⁾ קָרָה
 חִטּוֹת וְאִשִּׁם מִזְבֵּחַ
 לִזְבָּחוֹת קָרָה וּבִשְׂר
 מִזְבֵּחַ זָכָה ⁽¹⁴⁾ שָׁמַע מִיָּנָה
 שְׂאֵר עֲבֻדוֹת מִגְּלוֹן
 מִזְבְּחָה מִה לִזְבְּחָה
 אֹכְלִין בְּפֶסֶח נִאֲמַר
 נִאֲמַר זִבְיָחָה בִּשְׂר
 נִאֲמַר בִּשְׂרָה בִּשְׂרָה
 שְׂאֵר עֲבֻדוֹת אֵף
 בְּעֵלִים לֹא תִחַלֵּק
 עֲבֻדוֹת אֵיכָא לְמִיפְרָשׁ
 שְׂכָן ⁽¹⁵⁾ פְּסוּלָה מִיָּנָה
 לְאַחֵר מִיָּנָה

לשמה דאמר קרא
שתהא זביחה לשם
שמיייהו ^א מדרכתיב ^ב
מים ^ג חזורק את דם
ח והכא כתיב זבח
יביחה לשם שלמים
דות מגול וכי תימא
יביחה שכן ^ד נפסלה
ח אלא אמר קרא
למים שתהא קבלה
חמנא בקבלה וליילף
איכא למיפרך מה
גזר ואשה ^ה אשכחן
וגלן וכי תימא לילף
מעונות צפון וישגן
אמר קרא חזורק
זריקה לשם שלמים
וליילף מינה משום
קקח שכן יחייב עליה
זו הולכה מגלן וכי
לכולהו שכן עבודה
זר בהולכה שאפשר
להקריב ^ו את הכל
זולכת אברים לכבש
לחם הדם ^ז ואפי' ^ח
מימרא דהולכה לא
אשכחן שגוי קודש
זר פנחס בריה דרב
זבח תודת שלמיו
^ט אם אינו ענין לשינוי
ז תנהו ענין לשינוי
זאתא הא מיבעי ליה
דת שלמיו אבא חנין
בא ללמד תודה
שכשרה שלמים
^י מה הפרש בין זה
ז ואין שלמים קרויה
ז ואכתי מיבעי ליה
ז לומר זבח אם כן
תודת שלמיו [זבח]
תרתין אשכחן זביחה
וכי תימא לילף
זן פוסל שלא לשם
יביחה בשינוי קודש
בעלים מה זביחה
לא חלקת בין זביחה
תהא האמורה בשינוי
בין זביחה לשאר
מה לשינוי קודש
זנו 'בציבור כביחיד

וְיָשָׁן אַחֲרָהּ מִיָּתָהּ. אֲבָל שְׂמִיּוֹ
צָעִים אֵינָן דְּלֹאמֶר מִיָּתָהּ
צִפְסָחִים ^[א] הָקֵשָׁה רַבִּינוּ (דְּלֹאמֶר
מֵאֲחֵר) ^ו דְּשִׁיעְבֹּדָה ^[ב] לֹא דְלֹא דְלֹא
כִּי כִּן אֵין שְׂמִיּוֹ קוֹדֶשׁ לֵאמֹר מִיָּתָהּ דְּמֵאִיר
נִפְקָא מִיָּתָהּ דְּלֹא עָלוּ לָשֵׁם חֻבָּה הָאֵל לֹא
מִיָּחִיד יוֹרֵשִׁין לְהִבְיָא אַחֵר דְּפִלְגֻמָּה
הִיא בְּקֹדֶשִׁין צִפְ"ק ^[ד] גְּבִי הָאֵשֶׁה
שֶׁבְּחִיָּה חֲטָאָתָה וְנִמְנָה יִבְיָא יוֹרֵשִׁין
עוֹלָתָה דְּקֹאֲמֵר שְׂמוּאֵל הוּא שֶׁפִּרְשְׁתָּה
מִחִים וְכֵן אִשִּׁי ^[ה] אֲמַר אִפִּי"ל
הַפִּרְשָׁתָּה מִחִים וְהִלֵּל הֵכָל שְׂמִי
שִׁיעְבֹּדָה ^[ו] לְאַן דְּלֹאֲרִיבָה שְׂמִי
קוֹדֶשׁ לֵאמֹר מִיָּתָהּ מִרְחִי"ל מִיָּתָהּ דְּיוֹקָא
וְיֵשׁ לוֹמֵר נִפְקָא מִיָּתָהּ אִם הַפִּרְשָׁה שְׂמִי
שְׂלָמִים אִם שְׂמִי עוֹלָתָה לֵאמֹר וְיֵרֵשׁ
שְׂמִי אֲחֵת מִתָּה אִם אֲבֹדָה הַשְׂמִי
תִּהְיֶה קִרְבָּה עוֹלָה כְּדִין הָרִאשׁוֹנָה וְאִם
קִרְבָּה הָרִאשׁוֹנָה תִּתְּקוֹנָה הַשְׂמִי אֲחֵת
חוּלִין וְכִי מִתּוֹ צָעִים וְעֵשֶׂה יוֹרֵשׁ אֲחֵת
שְׂלָא לְשֵׁמָה הִרִי הִיא כְּחֵלּוֹ נִגְבְּהָ
וְקִרְבָּה שְׂמִי תִתְּקוֹנָה וְאִם עֵשֶׂה
הָרִאשׁוֹנָה כְּתִיקָנָה אִם הַשְׂמִי חוּלִין אֲבָל
אִם לֹא פִירֵשׁ כְּלוֹם אֲלֵא חֲסֵם הַפִּרְשָׁה
שְׂמִים לֵאמֹר אֲחֵת אִם אֲפִילוּ נִעֲשִׂיתָ
הָרִאשׁוֹנָה כְּתִיקָנָה הִיא שְׂמִי רֹעִה
וְדִמְיָה קִרְבָּה עוֹלָה כְּדִין מִפְּרִישׁ שְׂמִי
חֲטָאוֹת לֵאמֹר כְּרִיתָה לְקַמֵּן ^[ז] (דף י"א)
מוֹתֵר חֲטָאוֹת קִרְבָּה עוֹלָה וְכִי מִתּוֹ ^[ח] אֲחֵת
צִפְסָחִים שְׂמִי שְׂלָמִים אִם שְׂמִי עוֹלָתָה
לֵאמֹר וְעִי"ל דְּלֵאחֲרָה מִיָּתָהּ הִיא
[אִסּוּר] צִפְסָחִים קוֹדֶשׁ כְּשֶׁמִּשְׁנֶה אֲבָל
לִיכָא אִסּוּרָא צִפְסָחִים צָעִים כִּיֵּן דְּלִיכָא
צָעִים מִיָּתָהּ ^[ט] אֲחֵת לֹא יֵדַע דְּרִשָּׁא
דְּמוֹאָ שְׂפִתָּךְ דְּמִיָּתָה נִפְקָא אִסּוּר
לְשִׁמְיָה קוֹדֶשׁ מִדְּמִיתִּיהּ בְּרַחֲמֵי
הַגָּה"ה: וְיֵשָׁן בְּצִיבּוֹר. מִשְׁאֵל
צִפְסָחִים צָעִים דְּלֹא שְׂחָט לְשִׁמְיָה

יה מחוייב כפרה כמותו. צרו"ך:

מגנת לזרוק אין וו מחשבה דשני צד בעלים
 חט לשם פלוגי כשר שחטו על מנת לזרוק
 [צד]: וישנו לאחר מיתה. המפרשים קרבנו
 ש לא שייך בקרבן צבור שהרי הכל בעליו:
 ואע"ג

[illegible]

עין משפט
נר מצוה

יג א מו"י פ"ד מהל' מעה"ק
 הלכה י ופ"ג מהל' פסה"מ
 הלכה א:
 ב מ"י פקד ה מהל' מעה"ק
 הלכה א:
 ג מ"י שס הלכה ב:
 ד מ"י פ"ט מהלכות ביאת
 מקדש פ"ג הלכה ד:
 ה מ"י פ"ד מהל' מעה"ק הל"י
 ופ"ג מהל' פסה"מ הלכה א:
 יד י מ"י פט"ו מהל' פסה"מ
 הלכה א:
 ד מ"י פט"ו מהלכות פסה"מ
 ה"יג

תורה אור השלם

- [illegible]

ליקוטים

וישנו לאחר מיתה. ושינוי בעלים אינו לאחר מיתה שמא משום דכתיב לכפר עליו ולא על חבריו ומת לאו בר כפרה גמורה הוא אלא שנתייבב להביאו. (תוס' פסחים סא.)

שיטה מקובצת

[illegible]

מסורת הש"ס

א) קידושין יג: מנחות ד: קטין סוף פ"ג ירוש' חגיגה פ"א הלכה א, ט) מנחות דף ט:;
א) וקידושין ה: כה, ושי"ג, ד) לקמן ט:;
ט) תמורה יז: (ז עמוד ב, 1) קדושין דף יג:;
ט) פרק ד ה"ג ע"ש, ט) ירקא י' ע"י רש"י, ט) נעמי' כ"ד לקמן מה, על הגליון בתוספות ד"ה ואתא, 6) ירקא גרבה פרק טז הלכה ה-ד.

הנהגות הב"ח

א) רש"י ד"ה מדינה וכו' חזן מחטאת ופסח מיהו אשם דלא חלי:
ב) ד"ה משנה וכו' מחטאת ופסח מקרי:
א) ד"ה מחטא וכו' דקרב לל' ואתי י' נמחק:
ד) ד"ה ר"ל מחטא פסח לא פתחה לא נפקא:

גליון הש"ס

גכ" איל ר"א בצינו, ע"י (מדה וימאל) דף ט ע"כ מוס' ד"ה (ו)ר"א:
שם עולה תוביה, ממה לי גא סג עולה לרביה נכסים וחי' דעלת עוף ויחי א"כ א"ך פרכין עלה מה לעולם ש"ט בצינור א"כ עולה עוף אינה בצינור וחי' דשם עולה אינה נכנסת הכי נמי דשם דשם עולה טענה נכסים וזכר קטין:
[תוס' ד"ה תורה ויחי' וכו' דהא שפכתינן לחו בתיב' ע"י מנחות דף נח א' דמ"ה אכל יפה ויז':]

שינויי נוסחאות

א) כנשיי גרים ידעינן, ודכוין [אבל כנשיי דייטאן, ומלכא נכון:
ב) צילי אלטער (גלייזין):
ג) בצינור (לייב):
ד) ליל ביון לשמן ביו עמאל (ישן):
ה) ל"א סמבה ונכסין וכו' (שי"ס וע"י בחדושי"ם), וכו"ה בכל דפושי' והשמיטתו עפ"י רש"י, וע"י מוס' (דק"ט):
ו) צילי לזמנה, וימכת על שמתא (ישן):
ז) ס"א טוקף דלבוך יביאו וירשין עולתה, דשיעבודא דאורייתא, ואפ"י מדי' לא יביאו וכו' (שי"ס):
ח) לשמוה שחקריב לליל (שי"ס):
ט) [א] מ"ה מחלוקתך, מחלוקת המשיטתק (שי"ס):
י) ב"ס"א קשיא:
יא) כ"כיי' טוקף אבל נסבין אינו טעון:
יב) הניסן משנה וכו' ל"ל דנגמיר מחטאת ופסח בצינור, בצינור אימא למפרך שכן צד כרת, ואי בדיקשא דזאת התורה א"כ ליכתוב דהא או חטאת גרידא ליכתיב גרידא כדפרישת בסמוך וכו' (וע' דמ"ה הל' ע"פ קיד' וכו'):
יג) מדרבתי נמחק, וז"ל במוצטריך (שי"ס):
יד) ובקריא גרי' מוצטריך עפ"י:
טו) שנתחייב הקרבן מחייב (ד'):
טז) מיכת דוקא מחייב (שי"ס, צ"ק, רש"י):
יז) צילי בבאין (צ"ק, רש"י), ובצ"י גרים דהוי שני' בעליהם בבאין:
יח) צ"מ' טוקף ושינוי קודש נמי גילף משנה בעלים:
יח) אבל הוא א"כ הוה חיה ויכליה וכו' לל' (צ"ק):
יט) [א] צילי ועולתה (גד"ו):
כ) צילי ועולתה, ומכת העוף נמחק (שי"ס):
כא) בקרא ואחר וישתא את העולה, שבע מזה דבעלמא אפילו דיעבד כרי, לליל (שי"ס):
כב) צילי סמיכת אשם מצורבת (שי"ס):
כג) צילי תוכיה (שי"ס), ונד' ודשא הניסן של תידי' הוא שכן ישינו בציבור:
כד) צ"ק מוחק מיכת תורה ואת וז"ל משיב' ומיכת וישלמים, משום דר"כ לא מועטין קח שלמים, ונכסי"ק כ' דשכר גרסי' לוי דהא תורה ושלמים דין אחד לטעם כיוצא בדברים אלו. וע' קרי"א:
כה) ג"א בדמוכחא שוגיין (שי"ס), ור"ל מדפריך ר"ל אשם דלא אחי לחי מיתה מנלן ובדמסיים בעמון:
כו) כיוונה בזה לתרן מה שהקשו הו' בד"ה הנביא וז"ל ואתי ראה כו', ודו"ק (גד"ו):
כז) כצ"י' מלויין כאן מוס' היר"ם, וס"ד:
כח) התיקון הוא מ' וילגא, ויותר מד"ל על דרך זה אבל עתה דאנו יודיעים [מדרשא דאדחה דאין] יכולים לפסול באשם, [הלכתך] כיון דאשם בא לכפר כו':

לא ידעינן צמאי. קאמר רחמנא מוא' שפתיך תשמור דהא לא כמיז **צהליא** צהאי קרא עבודות לשמן ודלמא לאו בלשמן משתעי קרא כמז רחמנא ואת המורה למילף משלמים דמפרשה בזה לשמן: הכי גרסי' **רמי ריש לקיש על מעוהי**. שוכז על בטנו פניו (על) 1 כלפי קרקע:

למה הן צאין. ואכתי לא קמא ליה טעמא דמתני' דליפין ממואל שפתיך:

ואין מרצין. שאין כפרה למתים 1) ואף אתה אל תממה על אלו: **האשה יולדת**: 2) לא יביאו יורשין חטאסה. דהויא לה חטאת שמתו בעליה והלכתא גמירי לה 3) דלמיתה אולה: **מודנא לך בעולה**. שחס שחטה שלא לשמן 4) שתתקרב אע"פ שאינה מרצה הואיל ומצינו שצאה לאחר מיתה ואינה מרצה וה"ה לשלמים ושאר קרבנות חזן מחטאת 5) ואשם מיהו דלא אחי לאחר מיתה דק"ל (תמורה דף יט). דכל שבחטאת מתה צאשם רועה מנא לן דקרבן שלא לשמן הואיל ואינו מרצה דלא אפיק תנא דמתני' אלא פסח ו**חטאת**: **מחלוקתך**. וסייעתך 6) **דאיכא רבי אליעזר דקאי כוותך**: **משנה עשיתם**. סתם מתני' דלא פסל אלא חטאת 7): **פתחא לנפשאי**. מנלן דקרבי 8): **יסיז רבי זירא וכו'**. וקמתמה אפירוקיה דר"ל: **קשיא** 9) ליש **לקיש אשם**. אגוזי אשך שלא לשמו שלא לרצות. הא לא אחי לאחר מיתה: **ונסיב תלמודא**. כלומר נסיב קרא לתלמודא דמילמיה: **אימא הצא בנדר ונדבה**. כדמשמע קרא ליימו ולא לירצו כו': **ריש לקיש מהכא פסח לה**. (מהכא) לא נפקא ליה ממואל שפתיך דליקרב אלא דלא לירצי והקרבנו מלחי קרא ליקף שחטו אותה לחטאת אותה מיעוטא הוא אותה הוא דבעינן לשמה ואי לא פסולה כדליפין **אינה מרצה**. כדאמר אס לאו יאה נדבה: **אשם שמכפר**. על לאוין האמורים שבצונת הפקדון והקדש ושפחה כרופה: **שקן טעונים נכסים**. ולא גרס סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה א:

כשר **דיעבד** והא דצעי קרא במזורע משום 1) דכמיז ביה הוויא זאת תהיה בהוייתו יאה דמשמע עיכוצא כדאמר פ"ק דמנחות (דף ה). וגרלה לי דילפי' חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של מזורע דגילה הכמוז דאס עשה עולה תמלה כסערה מוהעלה כדליתא צפ' תמיד צעלמא (פסחים נט). ואי לא קרא דוהעלה דמשכר היה פוסל בכל מקום מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בשבתא דליכא תהיה דמשמע עיכוצא מדע דתניא צפ"ק דמנחות (דף ה). הקדים חטאתו לאשמו לא יאה אחד ממרס דזמו אלא תחא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל לאו משום תהיה דהא לא קאי אשחיתא משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה צבי חטאת ועולה צעלמא ולכן אינטיריך והעלה במזורע להכשיר וגמרינן מיניה צעלמא (פסחים דף נט). להכשיר אס הקדים עולה לחטאת אצל לא גמרינן מיניה בחטאת ואשם כי אס קרבנות כמותם. ברוך: **לא יביאו יורשין חטאתה**. הגירסא משוובשת בתורת כהנים ופירשתי במנחות צפ"ק (דף ד): **אשםם דלא אתא לאחור מיתה מנא א**ן. מימה כיון דעולה ושלמים ניחא ליה נילף אשם מנייחוי בהיקשא דזאת התורה ולמה לי מוא' שפתיך וי"ל דאדרבה הוה אמינא איפכא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אמו כלל: **אשםם לא איתי' בלא**. מימה הא לא אינטיריך מוא' שפתיך מוא' שפתיך כלל אלא לאשם דלשאר קדשים אמו מכפרא דמארינן דלא לריכי קרא דהא אמו לאחר מיתה וי"ל דהשתא הדר ביה מההוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מדינא לך בעולה לא היה אומר כן אלא מתוך דומק: **הא שאר בל הקדשים אפי'ו שלא אשמן בשרי' 1)** ואס תאמר ל"ל אותה הא מדנצריכי קראי לעכז בפסח וחטאת מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא נילף מנייחוי מה להנך שכן נד כרת ובהיקשא דזאת התורה נמי לא אמו דא"כ לא ליכתוב עיכוצא אלא צאחד בפסח או בחטאת ואידך ליימו מהיקשא: **מה א'שלימים שבן טעונין נכסבים**. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדאמר לקמן בפיקרין (דף יא). וה"ר חיים פירש דמשום אשם מזורע מני' למינקט סמיכה למ"ד בריש כל הפסולים (לקמן דף גג). סמיכה ב2) לאו דאורייתא: **תגודה יוביה ב3)**. אע"ג דאשכחן עולה שצאה בנדבת ליצור שמקיילין בזה את המנובח (תודה) ושלמים ד4) לא אמו בנדבת ליצור דהא ממעטינן ליה 5) . בתורת כהנים בפרשת ואס מן האאן קרבנו לזבח שלמים 6):

כל הזבחים פרק ראשון זבחים

קדשים שלא שנה לעכז כל כמה דלכמי לא ידע קרא דמואל שפתיך ואי פריך ליפסלו דנגמר מחטאת 1)ופסח2) בהיקשא 3) דזאת התורה דכפיישית בסמוך אי צמה מצינו איכא למיפרך שכן כרת ואי בהיקשא דזאת התורה א"כ ליכתוב חדא או לחטאת גרידא או פסח גרידא

לא ידע א) במאי כתב רחמנא זאת התורה ואי כתב רחמנא הוה התורה הוה אמינא ליפסלו כתב רחמנא מוצא שפתיך רמי ריש לקיש על מעוהי בי מדרשא ומקשי אם כשרים הם ירצו ואם אין מרצין למה באין 4) אמר לו ר' אליעזר 5) מצינו בבאין לאחר מיתה שהן כשרין ואין מרצין דתנן 6) האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה א"ל מורדינא לך בעולה דאתיא לאחר מיתה אשם דלא אחי לאחר מיתה מנלן א"ל הרי מחלוקתך בציצור 7) רבי אליעזר אומר אף האשם אמר זהו שאומרוין עליו אדם גדול הוא קאמינא אנא 8)משנה שלימה ואת אמרת לר' אליעזר אלא אמר ריש לקיש אפתח אנא פתחא לנפשאי 9)מוצא שפתיך וגו' האי גרבה נדר הוא כו' כדלעיל יתיב רבי זירא ורבי יצחק בר אבא ויתיב אביי גבייהו וייתיב וקאמרי קשיא ליה לריש לקיש אשם ידלא אחי לאחר מיתה ונסיב לה תלמודא מוצא שפתיך אימא הבא בנדר ובגרבה לייתי ולא לירצי אשם לא לייתי כלל אמר להו אביי ריש לקיש מהכא פתח 2)ורשחמ אותה לחטאת אותה לשמה כשרה שלא לשמה פסולה הא שאר קדשים שלא לשמן 3) כשרין יכול ירצו ת"ל מוצא שפתיך ואימא הבא בגדר ונדבה לייתי ולא לירצי אשם (גמ') ארצויי נמי לירצי אמר אביי אשם דמירצי לא מצית אמרת קל והומר מעולה ומה עולה שאינה מכפרת אינה מרצה אשם שמכפר אינו דין שאינו מרצה מה לעולה שכן כליל שלמים יוכיחו מה לשלמים שכן טעונין נכסין 4) ותנופת חוזה ושוק 5) עולה תוכיה 6) וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן קדשים ושחמון שלא לשמן כשרין ואין מרצין אף אני אביא אשם שהוא קודש ושחמוו שלא לשמו כשר ואינו מרצה מה להצד השוה שבהן שכן ישנו בציבור. ככשי עצרת: הקיש

כשר דיעבד והא דצעי קרא במזורע משום 1) דכמיז ביה הוויא זאת תהיה בהוייתו יאה דמשמע עיכוצא כדאמר פ"ק דמנחות (דף ה). וגרלה לי דילפי' חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של מזורע דגילה הכמוז דאס עשה עולה תמלה כסערה מוהעלה כדליתא צפ' תמיד צעלמא (פסחים נט). ואי לא קרא דוהעלה דמשכר היה פוסל בכל מקום מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בשבתא דליכא תהיה דמשמע עיכוצא מדע דתניא צפ"ק דמנחות (דף ה). הקדים חטאתו לאשמו לא יאה אחד ממרס דזמו אלא תחא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל לאו משום תהיה דהא לא קאי אשחיתא משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה צבי חטאת ועולה צעלמא ולכן אינטיריך והעלה במזורע להכשיר וגמרינן מיניה צעלמא (פסחים דף נט). להכשיר אס הקדים עולה לחטאת אצל לא גמרינן מיניה בחטאת ואשם כי אס קרבנות כמותם. ברוך: **לא יביאו יורשין חטאתה**. הגירסא משוובשת בתורת כהנים ופירשתי במנחות צפ"ק (דף ד): **אשםם דלא אתא לאחור מיתה מנא א**ן. מימה כיון דעולה ושלמים ניחא ליה נילף אשם מנייחוי בהיקשא דזאת התורה ולמה לי מוא' שפתיך וי"ל דאדרבה הוה אמינא איפכא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אמו כלל: **אשםם לא איתי' בלא**. מימה הא לא אינטיריך מוא' שפתיך מוא' שפתיך כלל אלא לאשם דלשאר קדשים אמו מכפרא דמארינן דלא לריכי קרא דהא אמו לאחר מיתה וי"ל דהשתא הדר ביה מההוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מדינא לך בעולה לא היה אומר כן אלא מתוך דומק: **הא שאר בל הקדשים אפי'ו שלא אשמן בשרי' 1)** ואס תאמר ל"ל אותה הא מדנצריכי קראי לעכז בפסח וחטאת מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא נילף מנייחוי מה להנך שכן נד כרת ובהיקשא דזאת התורה נמי לא אמו דא"כ לא ליכתוב עיכוצא אלא צאחד בפסח או בחטאת ואידך ליימו מהיקשא: **מה א'שלימים שבן טעונין נכסבים**. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדאמר לקמן בפיקרין (דף יא). וה"ר חיים פירש דמשום אשם מזורע מני' למינקט סמיכה למ"ד בריש כל הפסולים (לקמן דף גג). סמיכה ב2) לאו דאורייתא: **תגודה יוביה ב3)**. אע"ג דאשכחן עולה שצאה בנדבת ליצור שמקיילין בזה את המנובח (תודה) ושלמים ד4) לא אמו בנדבת ליצור דהא ממעטינן ליה 5) . בתורת כהנים בפרשת ואס מן האאן קרבנו לזבח שלמים 6):

ה. כל הזבחים פרק ראשון זבחים

קדשים שלא שנה לעכז כל כמה דלכמי לא ידע קרא דמואל שפתיך ואי פריך ליפסלו דנגמר מחטאת 1)ופסח2) בהיקשא 3) דזאת התורה דכפיישית בסמוך אי צמה מצינו איכא למיפרך שכן כרת ואי בהיקשא דזאת התורה א"כ ליכתוב חדא או לחטאת גרידא או פסח גרידא
ואי נאמר דככל דוכתא דמנצרינן שנה לעכז היינו מהכא 4)נמדכתינן 5) מואל שפתיך וגו' א"כ אחי שפיר הא דפריך וליפסלו כו'. ע"כ הג"ה:

הג"ה מצינו בבאין לאחור מיתה שבשרין ואין מרצין. וא"מ מי דמי הני לא עלו אצל צאין לאחר מיתה עלו לגמרי לשם חובה דלמ"ד שיעבודא דאורייתא 6) אס היה הקרבן נפסל היו היורשין וקוקין להציא אחר ואפילו למ"ד לאו דאורייתא אס הפריש שניהם לאחריות אס נפסל הראשון מיציין להקריב את השני נמאל דצאין לאחר מיתה מרצין לענין שעולין לשם חובה משא"כ צנינו קודש י"ל דמ"מ דמיא קמא להדדי לענין דאין מרצין רצינו גמור 7) דאין כפרה למת ולא בר חיוב הצאה הוא אלא שנתייבי 8) מחיים וצנינו קודש ובעלים נמי אין רצינו גמור וא"מ ומה ראייה מייתי מצאין לאחר מיתה אטו מי ילפינן מינה בכל מקום שלא שנה הכמוז דצינו אלא למנוח דאינא כשרין ולא עלו וי"ל דדוקא שני קודש ושני בעלים דוקא 9) מדמי דהוי צאין 10) לאחר מיתה שאין לו בעלים וכמו שלשם כשר ואינו מרצה ממו כן כאן ששנה אותו מצעליו והוי כאין לו בעלים 11):

עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה. משמע **אצל 12)**

אס היתה יכולה להציב חטאתה אחר עולתה עלתה 13) לה עולתה לשם עולה וכן משמע בתורת כהנים בפרשת אזהב כי מזריע 14) שאס הציאה עולתה תחילה תציא חטאתה ממין עולתה וכן בנזם' קיינס (פס"צ) ומימה דצפרק תמיד נשחט (פסחים דף נט). אמר' זה צנין אכ שכל חטאות קודמות לעולת מה העוף אפי' חטאת העוף נעולת צהמה ואפי' דיעבד קאמר דפסול מדמשני שאני עולת מזורע דרחמנא אמר והעלה שהעלה כבר והיינו דיעבד דלכתמילה חטאת קודמת 15) כדכמיז צהדיא צקרא ב16) ש"מ דצעלמא דיעבד לא ומירח ה"ר חיים דה"ה דצעלמא

וגרלה לי דילפי' חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של מזורע דגילה הכמוז דאס עשה עולה תמלה כסערה מוהעלה כדליתא צפ' תמיד צעלמא (פסחים נט). ואי לא קרא דוהעלה דמשכר היה פוסל בכל מקום מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בשבתא דליכא תהיה דמשמע עיכוצא מדע דתניא צפ"ק דמנחות (דף ה). הקדים חטאתו לאשמו לא יאה אחד ממרס דזמו אלא תחא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל לאו משום תהיה דהא לא קאי אשחיתא משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה צבי חטאת ועולה צעלמא ולכן אינטיריך והעלה במזורע להכשיר וגמרינן מיניה צעלמא (פסחים דף נט). להכשיר אס הקדים עולה לחטאת אצל לא גמרינן מיניה בחטאת ואשם כי אס קרבנות כמותם. ברוך: **לא יביאו יורשין חטאתה**. הגירסא משוובשת בתורת כהנים ופירשתי במנחות צפ"ק (דף ד): **אשםם דלא אתא לאחור מיתה מנא א**ן. מימה כיון דעולה ושלמים ניחא ליה נילף אשם מנייחוי בהיקשא דזאת התורה ולמה לי מוא' שפתיך וי"ל דאדרבה הוה אמינא איפכא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אמו כלל: **אשםם לא איתי' בלא**. מימה הא לא אינטיריך מוא' שפתיך מוא' שפתיך כלל אלא לאשם דלשאר קדשים אמו מכפרא דמארינן דלא לריכי קרא דהא אמו לאחר מיתה וי"ל דהשתא הדר ביה מההוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מדינא לך בעולה לא היה אומר כן אלא מתוך דומק: **הא שאר בל הקדשים אפי'ו שלא אשמן בשרי' 1)** ואס תאמר ל"ל אותה הא מדנצריכי קראי לעכז בפסח וחטאת מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא נילף מנייחוי מה להנך שכן נד כרת ובהיקשא דזאת התורה נמי לא אמו דא"כ לא ליכתוב עיכוצא אלא צאחד בפסח או בחטאת ואידך ליימו מהיקשא: **מה א'שלימים שבן טעונין נכסבים**. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדאמר לקמן בפיקרין (דף יא). וה"ר חיים פירש דמשום אשם מזורע מני' למינקט סמיכה למ"ד בריש כל הפסולים (לקמן דף גג). סמיכה ב2) לאו דאורייתא: **תגודה יוביה ב3)**. אע"ג דאשכחן עולה שצאה בנדבת ליצור שמקיילין בזה את המנובח (תודה) ושלמים ד4) לא אמו בנדבת ליצור דהא ממעטינן ליה 5) . בתורת כהנים בפרשת ואס מן האאן קרבנו לזבח שלמים 6):

דאיכא למפרך כדפרישין לגרי' לקמן, לא דמי דהתם הוא בתר דרדשינן מיעוטא דזאתה להכשירא דאשם ואחר ר"א לזכות הדרשא דזאתה. אצל השתא דלכתי לא קאמר מיעוטא דזאתה ותכשירים שאר קדשים ממואל שפתיך ואס לאו יהיה נדבה הנכר כי גלי חטאתא לפסול מנה דנהיה הכמוז לעכז ואפקיה תחמא לחטאת מכלל שאר קדשים דצאין בנדבה אמרינן דהיי' [נתי] בלשם כיון דלא שייך ביה לומר ואס לאו יהי נדבה כמו חטאת ולא הוה שייך למפרך כלל 1)ומשני דצב"ל אותה וכו' הא שאר כל הקדשים כשרים. וא"מ למה הוצרך לדרוש שאר קדשים מאותה הא שאר קדשים ידעינן ממואל שפתיך שפתיך שפתיך ואלה היו רק מלשם, וא"כ אשם לומר היו ליה למרשיה מאותה. וי"ל דעני ליישב מילתיה אליבא דרשב"ל שחי' קסא לו משאר קדשים 2)וקא שנין

קאמר לעיל ונדניתא לך 3)בעולה דזאתה לאחר מיתה] אי"כ שאר קדשים ידעינן דכשרים משום דבזאס לאחר מיתה וא"כ (יהיו) 4)לא לומר דלא אחי ענין א"כ לקשות דהכא משמע דאי לאו מוא' שפתיך היינו 5)אומר דמראה ועליל דלאי לאו מוא' שפתיך הוה אמינא שפתיך וז"ל דהא דכפר תכא דמראה אי לאן מוא' שפתיך דהא ידעינן שפתיך מאותה אלה דלא אפיק אשתתאן אותה להכי קאמר ליפסלו אי לאו מוא' שפתיך. וא"מ לעיל [נתי] לא הוצי דשא דאש דלעולם מתוך אלותה הוי'ק לעיל יטול ליפסלו מ"ל 6)אלאם ככאן מתחן הקורע כהה ובהה מיתב ותיקך חסר מן הפסוק. ועוד אמר מורי דלעיל נקט תלמודא אליבא דר"א דהא לית ליה דרשא דזאתה כדמוכח בתלמודא קאמר מלך דרשב"ל נקט אליבא דרשב"ל דרשב"ל נקט אליבא דרבנן אס:

עין משפט ונר מצוה

ב1) א מיי פ"א מהל' מחוסרי כפרה הלכה יג:

ב מיי פ"ד מהל' פסח"מ הלכה ד:

תורה אור השלם

- מוצא שפתיך תשמור ונעשית כאשר צדקת לידוהא אלוהך נדבה אשר דברת בפיק': דברים כג, כד
- וקמך את ידו על ראש הדחטאת ושחטו אתה לחטאת במקום אשר ישחט את הקעלה: ירקא ד, לג

מוסף רש"י

לא יביאו יורשין חטאתה. דזו אחת מחמש חטאות הממות חטאת שמתו בעליה (מנחות ד:) משנה שלימה. סתם משנה (שם ט:):

ליקוטים

רבי ריש לקיש על פסוק. דרכם היה לשכב על בטנם (תוס' גיטין דף מו.). [ובתרי הראש"י שם משמע כדכ היה דרכו של רשב"ל דקאן]. שאלא: אחד שהוא יושב ולומר גמור, אי בספר אחד מספרי הקודש, וטרה בישיבתו ורוצה לשכב על צידו או על גבו או על בטנו וללמוד, אי שרי או דאמרינן אין דרך ארץ ללמוד כך. תשובה: אתא בבגד רמי ר"ל על מצוה וכו' ע"ש, ולן גם זה שעתה פסיקתו ועושה כן לזמן אהי דשרי, אך לא יתמיד הכנה מה אלא מעט עד שנית. (מורה נבוכים ט' ס"ז) יובי' ר"ו ב' וייתב אביי גבייהו. ר"ת היה מדקדק שבכל מקום שהוא אומר וייתב פלוגי גבייהו, מוכיזו לן לפי שהוא אמר להם דבר חדוש. (תוס' ע"ז דף כט:)

שיטה מקובצת

אם כשרים הם ירצו כו'. תיסק הקשיא דרשב"ל (בבא) [הא] מה דקאמר את אשם מציאס למה צאס כדמשמע 1)ה' סוגין. וזה ענין קושא לעילי' שהקשה לתמלוד אימא היכא דשחטין לזו אלא לשמן ליפסלו. ומיהו קסא למה לא הקשה בצשטות כמו לעיל. וגראה דרשב"ל היה עושה עולמו כאלו היה מוסקף או קרא לעכז לא למנוח והיה קסא לו מה נפקא לי' השרים הם והנלמד דהנך קרי' לשמה למנוח צעלמא וניחו לכן הם כשרים אי"כ ויזי, דכי היכי דקדילי למנוח צעלמא יניחו לענין כשרות הקרבנות הי"נ תימא לענין רצינו. ואס אינן מצינן להם צאס כלומר ואס נפקא לומר דקדאי דכמיז לעכז אפי' שלא שיהי טו הכמוז כדפרישנא לעיל ולכן אין מצינן למה לא צאס לי' היכי דקדאי לעכז בענין דרצינו הכי נמי ענין פסול. מיהו עיקר הקושא היא לפוטל, דמתקשה ר"ל אשם דלא אחי לאחר מיתה מנל 2) (תמא להשקיי). כן פ"י מורי ש"י (תוס' ה"ר"ס): **בצינו בבאין לאחור מיתה שהן כשרין ואין מרצין**. וטעם 3)או מועיל דוקא היכא דנעכב היינוי חסירון בעלים כמו הבא. אצל הכרעה מקומות כשרין ומרצין: **אשם** לא לייתי בבל. וא"מ והלא לא שיהי טו הכמוז לעכז. ואין לומר דלא לייתי כלל דתמכרבל ליפסלו דכפי' לעיל דהא כיון דכמיז מוא' שפתיך להכשיר בכל הקדשים מו לילא למימר ליפסלו תמכרבל. ונגלה לומר דהא דפריך אשם לא לייתי כלל היינו משום דיש לנו ללמוד אשם מחטאת כיון שצא לכפר בחטאת ואינו צא לאחר מיתה מחטאת. ולא מכת [הקישאן] קאמר דהא לא מוקי בהיקשא דחטאת עד מתקנא, אלא בזה מתי' ליי' ואע"ג